

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-511/22 – 1

Predmet C-511/22

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

29. srpnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Frankfurt am Main (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. lipnja 2022.

Tužitelj i žalitelj:

AQ

Tuženik i druga stranka u žalbenom postupku:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka)

[omissis]

Rješenje

U sporu

AQ, [omissis] 48167 Münster,

tužitelj i žalitelj

[omissis]

protiv

Trendtours Touristik GmbH [omissis], 65830 Kriftel,

tuženika i druge stranke u žalbenom postupku

[*omissis*]

24. građansko vijeće Landgerichta Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni)

[*omissis*]

riješilo je 9. lipnja 2022.:

I. U skladu s člankom 267. drugim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije [*omissis*] Sudu Europske unije u okviru prethodnog postupka upućuju se sljedeća pitanja o tumačenju prava Unije:

1. Treba li članak 12. stavak 2. prvu rečenicu Direktive (EU) 2015/2302 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/314/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva o putovanjima u paket aranžmanima) tumačiti na način da se njime, uz pravo utvrđeno člankom 12. stavkom 1. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima, utvrđuje dodatno pravo na raskid ugovora čije se pravne posljedice primjenjuju samo ako se putnik poziva na to pravo u izjavi o raskidu ugovora?
2. Treba li članak 12. stavak 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima tumačiti na način da postoji obveza plaćanja naknade za raskid ugovora ako putnik u svojoj izjavi o raskidu ugovora o putovanju u paket aranžmanu ne navede razlog za taj raskid ili ako navede razlog koji nije povezan s izvanrednom okolnosti koja se nije mogla izbjeći?

II. Spor se prekida.

Obrazloženje:

I.

Spor se temelji na sljedećim činjenicama:

tužitelj je za sebe i svoju suprugu kod tuženika, odnosno organizatora, 21. kolovoza 2019. rezervirao paket aranžman pod nazivom „Italien pur in Rom & Sorrent“ („Izvorna Italija u Rimu i Sorrentu“) koji je trebalo izvršiti od 30. ožujka 2020. do 6. travnja 2020. Cijena putovanja iznosila je 1886,00 eura. Tužitelj je na tuženikov zahtjev platio predujam u iznosu od 325,00 eura.

Dopisom od 27. veljače 2020. tužitelj je odustao od paket aranžmana. Tužitelj je u dopisu naveo da je razlog za raskid ugovora njegova skorašnja hospitalizacija.

Pristao je tuženiku platiti odštetu za raskid ugovora u iznosu od 25 % cijene putovanja, odnosno iznos od 466,50 eura od kojeg je odbijen predujam koji je platio. U tom je dopisu pridržao svoje pravo na to da u skladu s tužnikovim uvjetima putovanja „zahtijeva povrat ako se zbog posebnih okolnosti povezanih s koronavirusom kojim su trenutačno zahvaćene Italija ili Njemačka odnosno zbog drugih razloga putovanje ionako nije moglo izvršiti ili započeti”. Tužitelj je tuženiku platio iznos razlike preostao nakon što je odbijen predujam.

Tužitelj je tuženiku, koji je odštetu za raskid ugovora obračunao u ukupnom iznosu od 471,50 eura, na njegov zahtjev platio dodatnih 5,00 eura.

Tuženik je nakon toga zbog pandemije koronavirusa otkazao putovanje „Izborna Italija u Rimu i Sorrentu” koje je organizirao.

Dopisom od 21. ožujka 2020. tužitelj je zahtijevao povrat plaćanja u ukupnom iznosu od 471,50 eura koja je izvršio u korist tuženika.

Tuženik je odbio izvršiti taj povrat.

Tužitelj smatra da je tuženik obavezan izvršiti povrat njegovih plaćanja jer tuženik zapravo nije izvršio putovanje u paket aranžmanu.

Tuženik smatra da je tužitelj raskinuo ugovor o putovanju u paket aranžmanu zbog hospitalizacije i da tuženik zbog toga može naplatiti ugovorenu naknadu za raskid ugovora. Okolnosti koje su nastupile poslije toga nisu mogle više ništa promijeniti u pogledu prava na plaćanje naknade za raskid ugovora.

Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) u prvostupanjskom je postupku odbio tužiteljevu tužbu. Budući da je tužitelj raskinuo ugovor, tuženik je stekao pravo na plaćanje odštete za raskid ugovora koje može prebiti s iznosom tužiteljeva prava na povrat. Članak 651.h stavak 3. Bürgerliches Gesetzbuch (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB) nije primjenjiv jer u trenutku izjave o raskidu ugovora još nisu postojale okolnosti na temelju kojih se moglo zaključiti da je riječ o izvanrednim okolnostima koje se nisu mogle izbjeći. Tuženik nije naknadno ponovno izgubio pravo zato što se putovanje nije moglo izvršiti.

Tužitelj je u propisanom roku podnio žalbu protiv presude Amtsgerichta Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni). Smatra da su u trenutku njegove izjave o raskidu ugovora postojali dovoljni razlozi iz kojih se u okviru odlučivanja na temelju predviđanja moglo zaključiti da bi na putovanje znatno utjecali izvanredni razlozi koji se nisu mogli izbjeći.

Tuženik, koji osporava tužiteljevu žalbu, smatra, među ostalim, da se tužitelj ne može pozvati na članak 651.h stavak 3. BGB-a jer je raskinuo ugovor zbog drugog, osobnog razloga, a ne zbog pandemije koronavirusa.

II.

U skladu s njemačkim zakonodavstvom o ugovorima o putovanju u paket aranžmanu, putnik može na temelju članka 651.h stavka 1. BGB-a u bilo kojem trenutku prije početka putovanja raskinuti ugovor o putovanju u paket aranžmanu. Navođenje razloga za raskid ugovora nije predviđeno zakonom.

U skladu s člankom 651.h stavkom 1. drugom rečenicom BGB-a, pravna je posljedica raskida ugovora da organizator gubi pravo na iznos cijene putovanja. U skladu s člankom 651.h stavkom 1. trećom rečenicom BGB-a, organizator može zahtijevati primjerenu odštetu koju, na temelju članka 651.h stavka 2. BGB-a, može paušalirati i u općim uvjetima poslovanja. Međutim, u skladu s člankom 651.h stavkom 3. prvom rečenicom BGB-a, organizator ne može zahtijevati odštetu za raskid ugovora u slučaju izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na odredištu ili u njegovoj neposrednoj blizini i koje znatno utječu na izvršenje paket aranžmana.

Postojale su takve izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na odredištu i koje znatno utječu na putovanje, jer se putovanje nije moglo izvršiti zbog pandemije koronavirusa, koja predstavlja izvanrednu okolnost koja se nije mogla izbjeći.

U skladu s tekstom odredbi njemačkog prava sadržanih u članku 651.h stavcima 1. i 3. BGB-a, tuženik ne može zahtijevati odštetu za raskid ugovora jer se tekst članka 651.h stavka 3. BGB-a temelji na stvarnim okolnostima u trenutku ugovorenog vremena putovanja. Stajalište koje se zastupa u sudskoj praksi njemačkih sudova i pravnoj teoriji o pravima u području putovanja i koje se odnosi na to da je za pitanje izvanredne okolnosti koja se nije mogla izbjeći relevantno predviđanje u trenutku izjave o raskidu ugovora na temelju razmatranja *ex ante* (vidjeti među ostalim presudu Oberlandesgerichta Hamm (Visoki zemaljski sud u Hammu, Njemačka) od 30. kolovoza 2021., 22 U 33/21, BeckRS 2021., 24178; presudu Amtsgerichta Düsseldorf (Općinski sud u Düsseldorfu, Njemačka) od 8. veljače 2021., 37 C 471/20, NJW-RR 2021., 930; presudu Amtsgerichta Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) od 11. kolovoza 2020., 32 C 2136/20, juris, t. 38.; presudu Amtsgerichta München (Općinski sud u Münchenu, Njemačka) od 27. listopada 2020., 159 C 13380/20, juris, t. 19.; presudu Landgerichta (Zemaljski sud u Kasselu, Njemačka) od 2. studenoga 2021., 5 0 459/21, juris, t. 35.; [omissis]) ne navodi se i u tekstu njemačkog zakona. Na pitanje odgovara li tekst članka 651.h stavka 3. BGB-a odredbi članka 12. stavka 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima ili taj tekst treba tumačiti u skladu s Direktivom, odnosi se zahtjev za prethodnu odluku u predmetu koji se pod brojem C-776/21 vodi pred Sudom.

Međutim, postavlja se pitanje ne gubi li tužitelj zbog toga mogućnost da se poziva na članak 651.h stavak 3. BGB-a jer je raskinuo ugovor zbog razloga privatne prirode, koji nije izvanredan razlog koji se nije mogao izbjeći u smislu članka 651.h stavka 3. BGB-a.

U slučaju na kojem se temelji ovaj zahtjev tužitelj je raskid ugovora obrazložio time da treba biti hospitaliziran. U skladu s tekstom dopisa, za raskid ugovora nije bio presudan pridržaj prava na povrat u slučaju nemogućnosti izvršenja putovanja zbog koronavirusa, nego su se tim pridržajem samo nastojala osigurati prava na povrat koja je tužitelj smatrao samo mogućima, ali ne i zajamčenima.

U skladu s tekstom zakona iz članka 651.h BGB-a, putnik ima pravo na raskid ugovora iz članka 651.h stavka 1. BGB-a koje dovodi do nastanka pravnih posljedica iz članka 651.h stavka 1. treće rečenice u vezi s člankom 651.h stavkom 2. BGB-a (plaćanje odštete za raskid ugovora) ili pravnih posljedica iz članka 651.h stavka 3. BGB-a (neplaćanje odštete za raskid ugovora). Za nastanak pravnih posljedica nije relevantno je li putnik naveo razlog za raskid ugovora, zbog čega se u ovom slučaju odšteta za raskid ugovora ne plaća ni s obzirom na razlog naveden u dopisu o raskidu ugovora jer se putovanje nije moglo ostvariti zbog izvanrednog razloga koji se nije mogao izbjeći.

Međutim, postavlja se pitanje sadržavaju li odredbe članka 12. stavaka 1. i 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima neku drugu odredbu koja odstupa od toga.

U članku 12. stavku 1. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima uređeno je da putnik može u bilo kojem trenutku prije početka paket aranžmana raskinuti ugovor, što pak dovodi do plaćanja odštete za raskid ugovora uređene člankom 12. stavkom 1. drugom rečenicom Direktive o putovanjima u paket aranžmanima. Suprotno tomu, u članku 12. stavku 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima uređeno je još jedno pravo na raskid ugovora, koje ne dovodi do plaćanja odštete za raskid ugovora jer, naime, putnik ima pravo na puni povrat iznosa cijene putovanja u slučaju izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na odredištu [...] i koje znatno utječu na izvršenje paket aranžmana. Na temelju formulacije, „[n]e dovodeći u pitanje stavak 1., putnik ima pravo”, može se zaključiti da se u članku 12. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima uređuju dva prava na raskid ugovora za čije je ostvarenje potrebno ispuniti različite uvjete i koji dovode do nastanka različitih pravnih posljedica. Ako treba polaziti od toga da postoje dva prava na raskid ugovora koja valja razlikovati, putnik u svojoj izjavi nužno mora očitovati namjeru u pogledu toga na koje se pravo na raskid ugovora želi pozvati, pri čemu osobito mora navesti izvanredan razlog koji se nije mogao izbjeći ako se namjerava pozvati na pravne posljedice iz članka 12. stavka 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima. Ti zahtjevi u pogledu putnikove izjave mogu se izvesti iz okolnosti da se odredbom članka 12. stavka 2. prve rečenice Direktive o putovanjima u paket aranžmanima utvrđuju određeni uvjeti za pravo na raskid ugovora („raskinuti ugovor [...] u slučaju [...]"). Zahtjev može proizlaziti i iz teksta članka 12. stavka 2. druge rečenice Direktive o putovanjima u paket aranžmanima, u skladu s kojim „[u] slučaju raskida ugovora o putovanju u paket aranžmanu u skladu s ovim stavkom” putnik ima pravo na puni povrat svih plaćanja izvršenih za paket aranžman. Svrha te formulacije jest da navedena pravna posljedica nastaje samo ako se putnik pozove na taj stavak jer može, uostalom, odabrati hoće li se pozvati

na pravo na raskid ugovora uređeno člankom 12. stavkom 1. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima ili na ono uređeno člankom 12. stavkom 2. te direktive. Međutim, na temelju navedenih formulacija ne može se zaključiti da je na sudu da u spornom slučaju raskid ugovora u pogledu kojeg je dana izjava pripíše članku 12. stavku 1. odnosno članku 12. stavku 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima zbog čega je raskid ugovora u pogledu kojeg se u izjavi ne poziva na izvanrednu okolnost koja se nije mogla izbjeći obuhvaćen pravnim posljedicama iz članka 12. stavka 1. (a ne stavka 2.) Direktive o putovanjima u paket aranžmanima.

U ovom bi sporu to tumačenje dovelo do toga da treba platiti naknadu za raskid ugovora u skladu s člankom 12. stavkom 1. drugom rečenicom Direktive o putovanjima u paket aranžmanima, čak i ako se putovanje nije moglo izvršiti zbog pandemije koronavirusa jer se tužitelj u svojoj izjavi o raskidu ugovora pozvao na drugi razlog.

Ako članak 12. stavke 1. i 2. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima treba tumačiti na taj način, na isti bi način trebalo tumačiti i odredbe članka 651.h stavaka 1. i 3. BGB-a u skladu s Direktivom jer se Direktivom o putovanjima u paket aranžmanima nastoji ostvariti najviša razina usklađenosti (članak 4. Direktive o putovanjima u paket aranžmanima).

[omissis] [prekid postupka]